

ЕНТУЗІАЗМ З ПЕРЕШКОДАМИ

Немолодіжні
проблеми
молодіжної
будови

**„МК на обласних
комсомольських
будовах“**

Якось я стала свідком розмови двох літніх жінок: — Що не кажіть, а не та молодь тепер! Минули корчагінські часи... Згадаймо наші молоді літа — з яким запалом тоді працювалося!

Мені, одверто зізнаюся, було прикро чути таке від людей старшого покоління. І хотілося довести, що й нинішні хлопці і дівчата не без ентузіазму, що вони здатні на звершення. Згадати хоча б трудовий подвиг першопрохідців БАМу, будівельників нафтопроводу Уренгой — Помари — Ужгород або натхненні дні, коли закладався фундамент Липнязького цукрового заводу.

Будову було оголошено ударною комсомольською. А це означало, що велику відповідальність і надії покладали на молоді міцні руки. Хлопці і дівчата Кіровоградщини, інших областей за комсомольською путівкою чи з власної ініціативи — приймали будувати одне з найбільших цукрових підприємств країни. Приїхали зі своїми молодими надіями, допитливостю, сповнені трудової снаги, але готові стійко переносити і перші труднощі, без яких рідко обходиться будь-яка велика справа. Тож весело тіснилися у вагончиках і весело йшли на роботу, яка для багатьох стала початком трудового життя.

Та, як мовиться, випробування випробування різниці. І сьогодні, коли завод зводиться не перший рік, складається враження, що у Липняжці спеціально створюють такі умови, аби випробувати молодь на терплячість, гартованість, невблагливість.

Я не буду зупинятися на виробничих недоліках. Причини частих простоїв протягом робочого дня, про які розповідали мені комсомольці, безперечно, відомі керівникам будівництва. Залишимо їм турбуватися про це. Найбільше ж хвилює хлопців і дівчат ставлення старших.

...Бригада Любові Світлицької, яка споруджувала гуртожиток для будівельників, розраховувалася. На п'ятому поверсі будинку не встигли встановити обігрівальних приладів, і дівчата відмовились працювати: холодно, та й штука-

тури на мрозі... Але бригадир і слухати нічого не хотів — працювати і годі!

Образу було важко витримати.

Різко контрастує цей випадок із прикладами справжнього наставництва, чуйності і уваги до молоді. Нікому не повинно бути байдуже, чи сприятиме перша зустріч із колективом утвердженню в молодого фахівця переконання: обрано правильно професію. Та, очевидно, адміністрація, партійна і профспілкова організації за виробничими проблемами недооцінюють важливість цього питання.

По воду...

з коромислом

Комірниці БУ-411 Ірина Батракова люб'язно запрошує мене до свого вагончика. В середині хоч і тісно, але тепло і затишно.

— На жаль, — зауважує Ірина, — ми не можемо бути впевненими, що і ввечері опалення працюватиме. А незабаром, коли зайдуть новий будинок, думає, мешканцям вагончиків доведеться зовсім скрутно.

Так, навколо цукрозаводу поступово виростають гуртожитки і житлові будинки. Навіть робиться немало для створення нормальних умов будівельникам. Бо основне — дах над головою. Але робиться, я переконатися в цьому, ще далеко не все.

Візьмо проблему водопостачання. Повторюю, завод будуватиме вже не перший рік, а це питання й досі повністю не вирішено. Тож і доводиться дівчатам і хлопцям з каструлями та бідонами ходити по воду за кілометр. Погодьтеся, не вельми приємна прогулянка, особливо взимку. Виникає запитання: хіба не можна розв'язати це питання, замовивши додаткову цистерну з водою? Адже їдальня, що знаходиться неподалік вагончиків, у такий спосіб забезпечується водою постійно.

Нарікають молоді будівельники й на незадовільну роботу пошти. Нерідко посилення залежності більше тижня, і одержують хлопці від батьків уже зіпсовані продукти.

— А ввечері нам буквально нічого зайнятися. Бібліотеки немає, фільмів не показують.

«Зимові канікули»

в райкомі

Останні слова стали своєрідним прологом до розмови з першим секретарем Добровеличківського райкому ЛКСМУ Василем Загороднім. Але спочатку такі цифри: якщо минулого року за комсомольськими путівками на будівництво цукрового заводу прибуло 25 комсомольців, то цього року — лише 19. Плильність молодих кадрів зростає. Із прибулих закріплюється на будівництві лише 30 процентів. Решта виїжджає.

Чому ж сталося так, що комсомольці ударної будови опинилися в полоні байдужості, тривожності, побутових проблем? Чи спробував райком комсомолу чимось допомогти молодим будівельникам? Звичайно, досить обмежені можливості у райкомі. Але й наявних вони не використовують сповна. Розуміє це і перший секретар:

— Плильність кадрів — це не тільки наша вина. Але й райком звичайно, також багато недоробляє. Якщо влітку ми частіше навідувалися на завод, то восени і взимку... Важко щось організувати на будові: власного приміщення для масових заходів бракує, а до сільського будинку культури далеко. Можемо ми доводитися до адміністрації заводу про спеціальний автобус, який відвозив і привозив будівельників, але якось руки не доходять... І це — слабкий зв'язок у нас із комітетом комсомолу будови, безпосередньо з молоддю. Коли ми буваємо на цукровому, нашим відвідинам не вистачає конструктивності, конкретності.

Ось така сповідь. Самокритична. Хотілося б лише побажати, щоб райком комсомолу не обмежувався нею, а найближчим часом повідомив про позитивні зрушення у житті комсомольської організації Липнязького цукрового на чолі з новообраним загальним Фаїною Павлічук.

С. ТРЕНЧ, спецкор «Молодого комунара».

Водій таксі комсомолец Олександр Ангерт з Кіровоградської області № 101-01 за 11 місяців 83-го року зекономив 80 літрів пального. З річним планом перевезень пасажирів на сьогоднішній день він справився на 100,3 процента. При плані 200 Олександр щомісяця виконує 250—280 радіозамовлень пасажирів.

Фото В. ГРИБА.

Натхненна праця і пісня весела

Ось і відходить у минуле 1983 рік. Чим запам'ятався він молоді нашого заводу?

Насамперед — напруженою працею. На нашому підприємстві трудяться 138 співробітників. Стараючи у роботі серцевинного року одинадцяті п'ятиріччя порадував молодіжний колектив пеху конгрессно-виставкової приладів, де начальником Володимир Миколайович Коваленко. Хочеться відзначити сумлінність секретаря комсомольської групи комуніста Олександра Пархоменка, слюсарів Олексія Апостола, Валентина Присяжної, Наталки Прищепи, молодого комуніста Петра Фартушного.

Добре працювали молоді заводчани й на інших ділянках. Вони беруть приклад з апаратниці Валентини Довгенько, робітників центрифуги Павла Довгенька та Сергія Прохорова, слюсарів відділу головного механіка Володимира Задорожного та Володимира Лимаря, технолога Любові Сергатової, працівниці дитячого салюка Наталки Шевченко, Людмили Павлової та Надії Осінської...

Запам'ятається рік і тим, що молодь багато зробила для організації змістовного дозвілля.

Питання дозвілля молоді постійно в центрі уваги дирекції, партійної, профспілкової та комсомольської організацій підприємства. Аж від того, як людина відпочиває, значною мірою залежать її виробничі успіхи.

Активно працює комсомольська організація зі

своїми відділеннями. При робітничому клубі діє дитячий сектор, яким керує Олена Іванівна Тагаренко. Часто відвідують робітничий клуб школярі. Вони беруть участь у гуртках м'якої іграшки, танцювальному, хоровавому, сольному співу, художньому читанні. На огляді дитячих салюків області ми зайняли друге місце. Нагородження дитячого сектора робітничого клубу Почесною грамотою обласного комітету комсомолу працювати ще краще.

Які плани на найближчий час? Створюємо при клубі гуртки хороваго, вокального, сольного співу, драматичний, технічної творчості з таким розрахунком, щоб у них найактивнішу участь брала молодь. Оформлюємо приміщення клубу. Незабаром придбаємо апаратуру для дискотеки.

Трудовими здобутками на всіх виробничих ділянках, веселою піснею, жартом, ширими побажаннями зустрічати Новий рік. Створено вже спеціальну концертну бригаду, яку очолюватиме художній керівник О. С. Кіміатиний. У програмі бригади — новорічні щелівки, присвячені передовикам виробництва, ветеранам війни і праці, багатодітним матерям, гостям робітничого селища. У клубі відбудеться також традиційний новорічний бал-маскарад.

Л. СІРЧЕНКО, завідувача робітничим клубом Капітанівського цукрового заводу Новомиргородський район.

АДРЕСИ ДОСВІДУ

ДОБРІ ДІЛА «ЕНТУЗІАСТА»

Цілий рік їдальня Іванівської десятирічки в Вовчанському районі на Харківщині забезпечується продуктами, що надходять з шкільного дослідно-учбового господарства «Ентузіаст», створеного з допомогою шефів — трудівників колгоспу імені Карла Маркса.

У багатогалузевому міні-комплексі — свої кроле- і птахогосподарства, дільниці по відгодівлі телят і свиней, пасіка, сад і город. На двадцятигектарному полі вирощуються кукурудза, ячмінь, цукрові буряки.

Колгоспники передали дітям кілька тракторів, плугів, інший інвентар, обладнали ремонтну майстерню. Спеціалісти, закріплені за учнівськими ланками і бригадами, ведуть з ними заняття з теоретичного курсу і виробничої практики.

В «Ентузіасті» хлопці і дівчатка працюють, починаючи з молодших класів. До закінчення школи вони вже добре опановують обрану професію. Це допомагає випускникам, що залишаються в рідному селі, з перших днів працювати не гірше від своїх старших товаришів. Нещодавно, наприклад, колгоспну Дошк. пошану прикрасили портрети вчорашніх десятикласників Сергія Шенеленка та Андрія Лободи.

Досвід роботи Іванівської середньої школи по профорієнтації учнів схвалено Харківським обкомом партії.

В. КОТЛЯР, кор. РАТАУ.

ШВИДШЕ І КРАЩЕ

Найбільш вправним складальникам радіопаратури не наздогнати робітників, створених у Київському політехнічному інституті.

— Такі пристрої, кожен з яких звільняє від моно-

тонної ручної праці близько 50 чоловік, вже випробувані на ряді заводів країни, — сказала завідувача кафедрою автоматики і телемеханіки, професор А. А. Краснопрошина. — Продуктивність праці з їх застосуванням підвищу-

ється в багато разів при помітному поліпшенні якості роботи. В ході випробувань підтвердились і універсальність маніпуляторів, їх перспективність для підприємств машинобудівної і електронної галузей.

В. ЧЕРНИШУК, кор. РАТАУ.

ОГЛЯД ЛИСТІВ

«ХАЙ БУДЕ МИР НА ВСІЙ ПЛАНЕТІ!»

Під таким девізом пройшов антивоєнний мітинг у Кіровоградській СШ № 3, про що написала до редакції старша піонервожата десятирічки Л. Сокол. Ці ж слова є лейтмотивом численних листів на підтримку Заяви Генерального секретаря ЦК КПРС, Голови Президії Верховної Ради СРСР Ю. В. Андропова.

«Наше завдання — відвести загрозу війни, зберегти мир і планету для майбутніх поколінь», «Подвоїмо зусилля для зміцнення обороноздатності нашої Вітчизни!», «У будь-яку мить ми готові стати на захист рідної країни!» — говорили на мітингу протесту проти агресивної політики США і НАТО працівники АТП-10011 С. Г. Седина, В. Г. Карпенко, І. І. Шабанов, В. Я. Метосоп, В. М. Ангурський. Про це повідомив наш громадський кореспондент з Олександрії К. Повелько.

Мітинг на підтримку Заяви Ю. В. Андропова відбувся на Кіровоградському навчально-виробничому комбінаті Українського товариства сліпих. «Всі виступаючі, — пише вчитель з обласного центру Ю. Іванов, — одностайно схвалили цей документ і засудили агресивний курс американської адміністрації».

«Ми готові підписатися під кожним рядком Заяви керівника нашої партії й держави, — читаємо рядки з листа десятирічків Петрокорбівської середньої школи Новоградського району. — Закликаємо молодь усіх країн об'єднати зусилля і відвернути загрозу ядерного безумства». Вчителька В. Якубенко з Кіровограда повідомила, що учні 4 «Б» класу міської десятирічки № 1 провели конкурс малюнків «Мир — планеті Земля». «Нам не потрібна війна, ми голосуємо за мир!» — під цими

словами стоять прізвиська 29 четвертокласників. Вони зібрали три тонни металоплому і гроші за нього вирішили перекласти до Фонду миру.

«Внеском у справу миру учнів Михайлівської середньої школи Олександрівського району стали кошти, зароблені ними в колгоспі «Дружба». Автор цього листа десятирічків І. Кузьом свої прагнення до миру, впевненість у майбутньому без воєн висловила в поезії: «Ми не хотім вернутися к блокаді Ленінграда і слухати с содроганням Хатини страшний крик. І ядерна драма не превратит планету в другу Хиросиму в один кровавий миг».

«Чтобы счастливыми были все дети, мы уберечь должны мир на планете!» — це вже з вірша восьмикласниці Макарьської восьмичасної школи Знаменського району А. Костюченко. У пристрасній риможані рядки вилила свій протест проти розміщення американських ракет із ядерними боеголовками в Західній Європі й восьмикласниця О. Кохан з Іванівської СШ Новоукраїнського району: «Давайте защитим свою планету от взрывов бомб и ядерных ракет! Мы заявляем: миру быть на свете, и нет войне, и нет войне, и нет!»

Наші читачі, підтримуючи Заяву товариша Ю. В. Андропова, схвалюючи миролюбну політику Радянської держави, гнівно засуджуючи підступи реакційних кіл, голосують за саме життя на Землі. «Хочемо, — пишуть майстри і учні Кіровоградського ТУ-4, — вирощувати хліб, виховувати дітей, споруджувати будинки, а не воювати. І ми, комсомольці 80-х, будемо стояти у перших рядах борців за мир».

Н. ДАНИЛЕНКО.

На знімку: передова робітниця цеху безалкогольних напоїв Долинського хлібозаводу Наталія КАТАЛОВА.

Фото І. КОРЗУНА.

БАГАТО в житті людини залежить від того, як вона прожила молоді роки. Саме в молодості людина формується як громадянин, як особистість. Якщо в юності не виробилася звичка чесно трудитися, наваряд чи повага до праці прийде потім. Якщо у школі, на студентській лаві було зневажливе ставлення до знань, згодом не так просто поповнити їх дефіцит.

Молодість — відповідальна пора. Допомогти підлітку усвідомити повною мірою цю відповідальність, вибрати правильний шлях в океані життєвих доріг, стати переконаним лєнінцем, активним будівником комуністичного суспільства — ось одне з першочергових завдань, що стоять перед комітетами комсомолу, комсомольськими ватажками і активістами.

Радянська молодь ділом доводить, що вона вірна традиціям батьків, завоюванням революції. Мільйони юнаків і дівчат успішно оволодівають знаннями, ударно трудяться на всіх будовах п'ятиріччя.

Разом з тим викликають тривогу випадки порушення трудової дисципліни, відхилення від норм соціалістичної моралі, порушення закону, що зустрічаються у молодіжному середовищі. Певна частина молоді схильна до хуліганства, пияцтва, не виявляє трудової і творчої активності. Подібні молоді люди не тільки духовно збіднюють, обкряджують самі себе, а й дискредитують свою поведінку високе звання радянського громадянина.

На жаль, не всі первинні організації, райкоми, міськкоми, окружкоми, обкоми і крайкоми комсомолу, ЦК ВЛКСМ союзних республік виявляють наполегливість, послідовність у цій важливій справі. В Удмуртському обкомі ВЛКСМ не вважали за необхідне ознайомити секретаря, членів бюро, відповідальних працівників обкому комсомолу з останніми постановами ЦК ВЛКСМ з правових завдань роботи. У цьому обкомі відсутня програма діяльності комсомольських організацій у даному напрямі, виховна робота з «важкими» підлітками ведеться формально, а тому мало-ефективно.

Наприклад, у Сарапульському районі близько половини «важких» не мають шефів, громадських вихователів. Не випадково частина підлітків, що стоять на обліку в інспекції у справах неповнолітніх, у першому півріччі 1983 року вчинили злочин. В Удмуртії не продумана система навчання шефів і громадських вихователів, не проводяться семінари, обмін досвідом, — багато комсомольських працівників не знайомі з рекомендаціями по спільній роботі комітетів комсомолу та інспекцій у справах неповнолітніх.

Подібні прорахунки і недоліки в організації шефства над неблагополучними підлітками характерні для Іркутської, Магаданської, Одеської та ряду інших областей. Комсомольці-шефи рідко затверджуються на комсомольських зборах, засіданнях комітету комсомолу, не скрізь практикуються їх звіти. Часом підлітки

не знають навіть свого назива в обличчя. Або навпаки, шеф навіть не знайомий зі своїм підопічним, як це сталося з секретарем Радянського РК ВЛКСМ Липецька Т. Шеметовою та інструктором цього ж райкому Є. Ягнущевим, котрі не знають прізвищ своїх підопічних.

Комітетам комсомолу слід закріпити за кожним «важким» підлітком шефа чи громадського вихователя, об'єднати їх у спеціальні шефські групи чи спеціальні дружини, регулярно проводити атестацію шефів комсомольців.

Великим і недостатньо використаним резервом залишається для комсомольських організацій робота з молоддю за місцем проживання. Після закінчення трудової зміни на

ми ЦК ВЛКСМ, розробленими недовго спільно з зацікавленими міністерствами та відомствами, необхідно ширше застосовувати практику включення «важких» підлітків до складу студентських будівельних загонів. Сама атмосфера впливає на характер хлопця і дівчат, підтягує, дисциплінує їх, вчить товарищескості, взаємовиручки, працелюбства.

Дійти до кожного — нестаріючий девіз комсомольського працівника. Для виконання цього благородного завдання комітети комсомолу мають обов'язково об'єднати свої зусилля зі школами, ПТУ, вузами, трудовими колективами, правоохоронними органами, культосвітніми закладами. Комплексний підхід до виховання підраста-

вателем може бути тільки той, хто бездоганний у поведінці сам. Ці слова можна віднести до кожного комсомольського ватажка.

Центральний Комітет ВЛКСМ вимагає від комітетів комсомолу рішучої боротьби за чистоту комсомольських рядів. Комсомольці-порушники заслуговують суворого стягнення, аж до виключення зі Спілки. Статут організації треба знати і виконувати не тільки при вступі в члени ВЛКСМ, він — програма життя кожного, хто є членом ВЛКСМ. Про це, на жаль, нерідко забувають в Естонській РСР, Мордовській, Кабардино-Балкарській АРСР, Ростовській області. На жаль, ще не ліквідовані випадки ліберального, а то й просто недбалого підходу до антигромадських вчинків комсомольців. Наприклад, Ленінський райком комсомолу Ашхабада загубив вписку з рішення комсомольських зборів про покарання трьох школярів, що вчинили злочин. З цієї «поважної» причини три персональних справи так і залишилися нерозглянутими.

Комітетам комсомолу слід приділяти більше уваги правовому вихованню, пропаганді правових знань серед молоді. З цієї метою необхідно ефективно будувати роботу лекторських груп, шкіл правових знань, спільно з правоохоронними органами проводити показові судові процеси з виїздами на підприєємства, будови, в колгоспи, радгоспи, навчальні заклади, виступати для виступу на них авторитетних комсомольських працівників у ролі громадських звинувачувачів від комсомольських організацій.

У пропаганді правових знань слід ширше використовувати засоби масової інформації, молодіжної преси. Але комсомольські працівники Курської, Новгородської, Камчатської, Сумської і ряду інших областей рідко виступають зі своїми статтями у своїх молодіжних газетах. А тоді, коли журналісти самі беруться за гостру тему, розкривають підґрунтя того чи іншого злочину, комітети не зазжди оперативно реагують на критику на свою адресу, не вживають дійових заходів по усуненню недоліків. Така практика не відповідає вимогам партії про дієвість радянської преси.

Центральний Комітет ВЛКСМ вимагає від комітетів комсомолу, комсомольських працівників і активістів посилення виховної і профілактичної роботи серед комсомольців і молоді. Комітетам комсомолу слід глибоко проаналізувати, як виконуються раніше прийняті рішення по боротьбі з правопорушеннями. Кожний член ВЛКСМ має брати активну участь у зміцненні правопорядку, створенні у молодіжному середовищі обстановки неприпустимості навіть найменших відступів від радянських законів, норм комуністичної моралі, як вимагають того рішення червеного (1983 р.) Пленуму ЦК КПРС.

«Комсомольская правда»,
14 грудня 1983 р.

ТОВАРИШ ПІДЛІТОК

заводі підліток дуже часто залишиться сам на сам із вулицею. Кому не знайома така картина: зграйка хлопчаків зібралася у темному закутку двору, мерехтять вогники сигарет, подзвонюють пляшки з вином. Батьки на роботі, шкільний спортзал на замку, у секціях при жеку нічого не робиться. Підліток полиشه сам на себе, сам шукає розваг і часом так втягується у «вільне» життя, що замість уроків іде на денний сеанс у кінотеатр. Саме така практика побутує серед деяких школярів Полтави.

Відвернути підлітка від сумнівних вуличних розваг — значить уберегти його від можливого злочину. Але не всюди робота за місцем проживання ведеться цілеспрямовано, ефективно. Наприклад, у Кизилі Тувинської АРСР на 19 тисяч неповнолітніх припадає всього три дитячі клуби, будинок піонерів, станції юних техніків, юннатів і одна дитячо-юнацька спортивна школа. В результаті більша частина підлітків ніякою виховною роботою не охоплена. А з 250 «важких», що стоять на обліку в інспекції у справах неповнолітніх, секції та гуртки відвідують лише 32.

А пусте гаяння часу призводить не тільки до правопорушень, а й до бездумності в помислах, убогства духовного світу, прагнення виділитися «незвичайним» вчинком, екстравагантною стрижкою чи одягом, а не успіхами в навчанні чи в праці.

Комітетам комсомолу необхідно залучити кожного підлітка в організовані форми дозвілля, регулярні заняття спортом, технічною творчістю. У літній період для важкозиховуваних повинні бути відкриті ворота таборів граці й відпочинку, для них обов'язково має знайтися справа у шкільних ремонтно-будівельних і учнівських виробничих бригадах, в трудових об'єднаннях старшокласників, об'єднаннях за інтересами, у гуртках, секціях.

Згідно з рекомендаціями

ючого покоління — вимога сьогодення, веління часу. Саме в єдиній виховній системі бачиться запорака успіху, запорака того, що спільні зусилля дадуть бажаний результат. Досвід такої роботи є в комсомольських організаціях Москви, Ленінграда, Пензи. Його необхідно поширювати по всій країні. Важоме слово при профілактиці правопорушень належить оперативним комсомольським загонам дружинників. Тисячі юнаків і дівчат безкорисливо віддають свій вільний час охороні громадського порядку. Але багато комітетів комсомолу ще недооцінюють можливості оперативних загонів, слабо керують їх діяльністю. Окремі загони організаційно слабкі, їх діяльність зводиться до епізодичних рейдів. У Балаково Саратовської області кількість членів оперативних комсомольських загонів дружинників явно розбігається з тими цифрами, які фігурують в обкомівських паперах: замість 800 чоловік фактично тільки 156 є членами оперзагонів. Напрошується резонне запитання: навіщо потрібні обкому «дугі» цифри, адже «благополуччя» зведення ніяк не впливає на зникнення кількості правопорушень.

У комітетах комсомолу мають пам'ятати і про інше: не можна роботу оперативного комсомольського загону зводити тільки до вечірніх чергувань, патрулювань, рейдів. Головне завдання оперативного загону — профілактична робота по запобіганню правопорушенням, вплив на неблагополучних дітей, їх батьків, оточення. Саме так намагаються будувати свою діяльність члени оперзагонів Казані, Зиряновська, Запоріжжя, Вільноса, Красноярська.

Почесна і складна місія — бути вихователем підлітка, формування його поглядів, переконання, але, як пише в редакцію «Комсомольської правди» ветеран війни і праці В. А. Самойленко з Києва, «бездоганним вихо-

ВИЗНАЧЕНО ПЕРЕМОЖЦІВ

Обласне управління у справах видавництва, поліграфії та книжкової торгівлі, бюро обласного відділення Спілки журналістів, президія профспілки працівників культури та обласне правління науково-технічного товариства поліграфії, видавництва та книжкової торгівлі підбили під-

сумки обласного конкурсу на кращу міськрайонну і районну газету по висвітленню змагання трудящих області за виконання рішень XXVI з'їзду КПРС та наступних Пленумів Центрального Комітету КПРС, планів і соціалістичних зобов'язань третього року одинадцятип'ятиріччя.

Продовольчої програми, а також на краще художньо-технічне оформлення та поліграфічне виконання газети.

Переможцями визнано колективи кіровоградської районної газети «Зоря комунізму» (редактор М. П. Семенюк) і друкарні (директор Г. Т. Буніна). Друге

місце у новоукраїнській районній газеті «Радянське село» (редактор А. Л. Клименко) і міхрардруківні (директор В. М. Тюльгін), третє вибороли долиньської районна газета «Шляхом Ілліча» (редактор В. К. Антоненко) та друкарня (директор А. А. Горбатенко).

Ю. ЛІВАШНИКОВ,
старший редактор обл-
поліграфвидаву.

ДО 150-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ МАРКА ВОВЧКА

Світла мрія співця-пророка

Багата, славна і безсмертна історія українського народу, як безсмертний сам народ. Ця історія промовляє до нас народною пісню, подвигами революційних борців, життям і працею видатних учених, композиторів, художників і письменників, які беззавітно служили народові.

Роздумуючи над долею трудящих в умовах самодержавно-кріпосницької дійсності, прагнучи вказати їм вихід з важкого становища, письменник Марко Вовчок певною мірою шукала сили, здатні до боротьби за волю і соціальний прогрес. Ці шукання неминуче приводили до джерел рідної історії, яку вона сприймала як певничу скарбницю дорогоцінного народного досвіду, революційних і патріотичних традицій.

Марко Вовчок (1833—1907), уродженка Орловської губернії, «ясна зоря української літератури», починала як літератор на Вісничині. Тут вона створила свої славі «Народні оповідання» (1857 р.), прихильно зустрінувши українською та російською демократичною літературою громадськістю. Тож не випадково Т. Г. Шевченко, не бувши ще особисто знайомим з їх автором, відчув, що таку книгу могла написати лише

людина, яка безмежно любить народ, душа якої болить від людської неволі. У Маркові Вовчці великий поет бачив свою спадкоємицю, називаючи її «зоренькою святою», «сплою молодістю».

Судилося молодій письменниці зустріти на своєму шляху людей, спілкування з якими залишило незгладимий слід у її житті: М. Добролюбова, Л. Толстого, О. Герцена, французьких письменників Ж. Верна, Г. Флобера, Ж. Санд. Завдяки цим зустрічам Марко Вовчок підмітила і виявила широке розуміння життя в романах «Живая душа» (1868), «Записки причетника» (1869—1870), «Тепле гніздышко» (1873), «В гауш» (1875). В них вона викриває тупість, моральне виродження дворянства, духовну спустошеність чиновництва та міщанства, засуджує весь кріпосницький лад, розвінчує панів-лібералів, на перший погляд досить гуманних, як-от пан-лікар з повісті «Інститутка» чи, скажімо, батьки Зіночки з оповідання «Ігрюшенка».

Уснописний матеріал надихнув письменницю на створення хвилюючих художніх образів, а багатий і поетичний український фольклор став для неї не лише засобом пізнання

життя, думок і прагнень народу, а й тим джерелом, яке збагачувало художню палітру письменниці, сприяло її утвердженню на позиціях критичного реалізму і революційного демократизму.

Як відомо, Марко Вовчок прагнула виховувати молоде покоління на кращих народних традиціях. Так з'явилися повість «Маруся», казки «Дев'ять братів і десята сестриця Галля», «Невільничка», «Ведмідь», «Кармелюк» — самостійні оригінальні твори.

Найкращим серед згаданих творів була «Повістька для дітей», як спочатку називала Марко Вовчок казку «Кармелюк» (1862) — перший зразок революційної романтичної казки в українській літературі. В основу її покладено фольклорні матеріали про ватажка селянського руху на Поділлі в першій половині XIX століття Устима Кармелюка.

Протягом довгого часу Поділля, де почалася літературна діяльність Марка Вовчка, живило художню уяву письменниці. Вона мріяла написати повість про Саву Чалого, почала працювати над повістю «Гайдамаки». Невблагання смерть обірвала задумане. Те, що Марко Вовчок зробила, назавжди увійшло до скарбниці дожиттєвої української та російської літератури.

А. САРЖЕВСЬКИЙ,
член обласного літературного об'єднання.
м. Кіровоград.

НА ПРИЗИ ДАНИЛА ПОСУНЬКА

Традиційна відкрита першість області з класичної боротьби на призи чемпіона світу нашого земляка Данила Гавриловича Посунька три дні проходила у будинку фізкультури виробничого об'єднання по сілках «Червона зірка».

Свої здібності демонстрували юнаки 1967—1968 років народження з Кіровоградщини і Молда-

вії, Полтави, Очакова, Жовтх Вод, Шполи.

Переможцями у своїх вагових категоріях стали кіровоградці О. Чеканов, О. Шевченко, В. Василенко, І. Кемельман, С. Марков, новоміргородець Д. Москаленко, новоукраїнець С. Кравченко, В. Баранець із Світловодська, А. Бондаренко з Жовтх Вод, А. Варфоломей із Тирасполя, В. Кай-

ранов і С. Лобода з Очакова.

У командному заліку найвищу сходинку п'єдесталу пошани зайняли атлети спортклубу «Зірка», які й стали володарями почесного спортивного трофею.

В. ТВЕРДОСТУП.

На знімку: чемпіон да СМ «Зірка».

Фото ЧЕРЕДНИЧЕНКА.

ДВІЧІ МАЙСТЕР

У Волгограді відбувся чемпіонат Міністерства внутрішніх справ СРСР з боротьби дзюдо. В складі збірної динамівців України тут виступав вихованець кіровоградського

наставника Г. О. Алексєєва Микола Казанцев. Серед тих, хто демонстрував свої здібності у ваговій категорії до 60 кілограмів, він завоював бронзову медаль і вико-

БОРІТЬБА ДЗЮДО

нав майстерський норматив.

В. ШАБАЛІН.

**В. о. редактора
В. АФАНАСІЄНКО.**

ПОХВАЛЬНЕ СЛОВО ГОРЮЧОМУ ГАЗУ

Газ увійшов у наше життя так само, як і електрика, радіо, телебачення. Він вносить великі зручності у наш побут, полегшує домашню працю. При опаленні квартир від газових котлів тину АГВ та КЧМ у квартирах тепло, не потрібно рубати дрова, вносити вугілля у будинок і виносити попіл. Помітно очистилося повітря міста з того часу, коли були переведені на газове опалення котельні та багато технологічних процесів на заводах нашого міста.

Газ звільнив людей від багатьох турбот. Швидше готується їжа, не задирається посуда, чудово пече духовка. У газовій колонці лише чиркнеш сірником — і зразу ж гаряча вода.

Але треба виконувати всі правила користування газом. Лише тоді він слугуватиме вірно і не принесе людям зла.

ТИМ, ХТО КОРИСТУЄТЬСЯ ГАЗОВИМИ ПРИЛАДАМИ, НЕОБХІДНО ПАМ'ЯТАТИ:

— користуватися газовими приладами можуть тільки особи, які пройшли спеціальний інструктаж у технічних кабінетах управління, міських газових господарств і одержали абонентну книжку;

— категорично забороняється самостійно ремонт газових приладів,

балонів і газопроводів;

— про всі несправності в газових приладах необхідно повідомляти в ремонтні служби міськгазу по телефону 2-58-18;

— не можна допускати до користування газом дітей до 14 років, а також осіб у нетверезому стані;

— виявивши запах газу, негайно закрийте всі газові крани і провітріть приміщення. Не запалюйте сірників. Не вмикайте електричних приладів. Викличте по телефону 04 аварійну службу. Ні в якому разі не можна шукати місце виходу запаленого сірника;

— не залишайте без нагляду запалені газопальники;

— у приміщенні, де встановлені газові прилади, не можна спати — не може призвести до отруєння газом;

— забороняється перевозити балони зі зрізаним газом у громадському транспорті;

— малолітражними автомобілями зрізаного газу

місткістю 5 літрів і менше можна користуватися лише в походах, застосовувати їх у домашніх умовах заборонено;

— підключення газового балону, пам'ятайте, що на клапані КБ-1 обов'язково повинна бути гумова ущільнювальна обручка, тому необхідно перевірити витік газу з-під редуктора «Балтика» на слух або мильною емульсією.

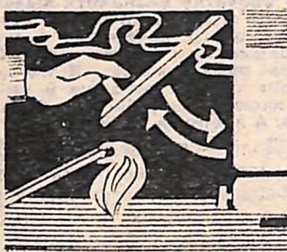
ОСНОВНІ ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ ГАЗОВИМИ ПРИЛАДАМИ:

— перед вклученням газових приладів провітріть приміщення і на весь час роботи їх залиште квартиру відчиненою. Перевірте положення кранив на приладах і перед ними, вентиль на балоні; спочатку слід піднести вогонь до пальника і тільки після цього відкрити кран на газовому приладі;

— перш ніж запалити пальник духовки газової плити, необхідно провітрити її помахами дверця або залишити відчиненою на 5—7 хвилин;

— перед користуванням газом колоною перевірте наявність тяги у димарі і вентиляційному каналі. При її відсутності користуватися колоною заборонено, бо можна дістати отруєння продуктами згорання газу;

— якщо пальник газової колонки горить при відсутності напору холодної води або водорозбирання гарячої, значить колонка несправна, її необхідно терміново виключити і повідомити в ремонтну службу міськгазу;

— ставлячи на плиту посуд із широким дном, необхідно підставляти конфорку з високими ребрами, інакше згорання буде неповним;

— після закінчення користування приладами спочатку закрийте на них крани, а потім крани на спусках або вентиль на балоні.

КЕРІВНИКИ ПІДБUDОВ, ЗАВОДІВ, ДОМОУПРАВЛІНЬ, ЖЕКІВ, ВЛАСНИКИ БУДИНКІВ!

Забезпечте регулярну перевірку стану димарів та вентиляційних каналів і своєчасний їх ремонт.

Димоходи і вентиляційні канали газових водонагрівачів та опалювальних

котлів повинні бути відокремленими, очищеними від сажі, завалів, не повинні мати тріщин і щілин. Переріз вентиляційного каналу повинен бути 140×140 мм або діаметром 150 мм, вентиляційна решітка встановлюється на висоті не менше 2,2 м від підлоги.

Там, де встановлені газові прилади з відводом продуктів згорання в димоходи, забороняється встановлення вентиляторів і жалюзійних решіток з рухомими жалюзіями.

Димові і вентиляційні канали треба перевіряти раз на квартал і документально своєчасно передавати в службу міськгазу. Димові й вентиляційні канали, що виготовлені із жаростійкого бетону, слід перевіряти раз на рік. На несправюючих газових приладах крани мають бути закритими.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

застосовувати вогонь для перевірки витoku газу;

самовільно переносити й переставляти газові прилади;

встановлювати вапни в тих приміщеннях, де є газові прилади;

прив'язувати до газових проводів вільовки й сушити над плитою білизну;

захащувати непотрібними предметами й використовувати для поцілків

приміщення, де встановлені побутові газові прилади.

Остерігайтеся від механічних пошкоджень газопроводів.

Не робіть самі і не допускайте ніякого розриву вулиць без відома й дозволу газових господарств.

Пам'ятайте! Самочинні розриви можуть призвести до пошкодження газових труб і нещасних випадків.

Громадяни!

Проходячи вулицями міста повз люди, підвали, будинки, сходами житлових і громадських будинків, не залишайтеся байдужими, якщо відчуєте запах газу, виявіть булькання води в калюжах. Негайно повідомте про це в аварійну службу по телефону 04.

Тримайте газові прилади в чистоті. Систематично провітріть приміщення, де вони встановлені. При появі запаху газу не користуйтеся газовими й електричними приладами, не запалюйте вогню, не куріть. Провітріть приміщення, закрийте всі крани на спусках до приладів або вентиль балона і негайно повідомте в службу газу по телефону 04.

Пам'ятайте! Ваша безпека залежить від додержання правил користування газовими приладами.

Виробниче управління газового господарства «Мікргаз».

«Молодой коммунар» — орган Кіровоградського обласного комітету ЛКСМ України.

НАША АДРЕСА:
316050, МСП,
м. Кіровоград,
вул. Луначарського, 36.

ТЕЛЕФОНИ: редактора — 2-45-00; відповідального секретаря — 2-46-87; відділу номінального життя — 2-46-57; листів і масової роботи — 2-45-36; пропаганди — 2-45-36; учнівської молоді — 2-46-87; військово-патріотичного виховання та спорту, фотолaboratorії — 2-45-35; оголошень — 2-56-65; коректорської — 3-61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Газета виходить вівторок, четвер і суботу.

Друкарня імені Г. М. Димитрова видавництва «Кіровоградська правда» Кіровоградського обласного Комітету України

м. Кіровоград, вул. Глінки, 2.